

Minder orgaantransplantaties, stijging hoornvliestransplantaties in 2019

Nederlandse Transplantatiestichting, 10 januari 2020

Het aantal orgaantransplantaties in Nederland daalde in 2019 met 6 procent naar 769 (2018: 817). Dit komt doordat minder mensen na overlijden organen hebben gedoneerd. Het gaat om een daling van 8 procent (273 naar 250). Er waren wel meer hoornvliestransplantaties (+3%), hoewel ook het aantal weefseldonoren iets afnam.

‘Een stijging of daling van minder dan 10 procent past binnen de schommelingen die we wel vaker zien’, aldus directeur Bernadette Haase van de NTS. Ze vindt het echter ‘wel echt jammer dat de mooie resultaten over 2018 niet zijn geëvenaard in 2019’. Opvallend in de cijfers is dat in 19 procent van de gevallen nabestaanden donatie tegenhielden als de overledene zelf een Ja heeft vastgelegd in het Donorregister. Een stijging van ten opzichte van 2018 (12 procent). ‘Een verontrustende ontwikkeling’, aldus Haase. Het is niet duidelijk waarom er een toename van de weigeringen is. Op 1 juli 2020 wordt de Kwaliteitsstandaard Donatie van kracht. Deze standaard beschrijft de zorg aan naasten en wat hun rol is ten aanzien van de registratie van de overledene in het Donorregister. Haase wijst erop hoe belangrijk het is om met elkaar te praten over donatie, zodat bij overlijden de vastgelegde keuze geen verrassing is.

Orgaandonatie

In 2019 werden 304 orgaandonoren aangemeld en doneerden uiteindelijk 250 mensen organen na overlijden, waaronder 14 mensen na een euthanasieprocedure. Iemand wordt als donor meegerekend als tenminste 1 gedoneerd orgaan is getransplanteerd. De meeste overledenen doneerden na het stilvallen van de bloedsomloop (147). Bij 103 mensen was voorafgaand aan de donatie de hersendood vastgesteld.

Donatie bij leven

In 2019 doneerden 500 mensen bij leven een nier en 22 mensen een stukje van de lever. Dat is evenveel als in 2018. Er is wel een verschuiving zichtbaar: nier-donatie aan niet-verwanten (tussen partners, vrienden, bekenden, schoonfamilie) nam wat af, die aan verwanten steeg juist.

Orgaantransplantatie

Opvallend is dat het aantal longtransplantaties na een DCD-procedure (donatie na het stilvallen van de bloedsomloop) met 59 procent groeide (van 29 naar 46 transplantaties). Dit komt onder meer door een nieuwe voorbehandeling (machine perfusie) van de longen voorafgaand aan de transplantatie. Nieuwe behandelingen die hard nodig zijn vanwege de toenemende vraag naar longen (verhoogde instroom op de wachtlijst). De grootste percentuele daling (-59 procent) vond plaats bij transplantatie van alvleesklieren na een DBD-procedure: donatie na hersendood (van 17 naar 7).

Wachtlijsten

Op 1 januari 2020 staan 1271 mensen op de wachtlijst voor een orgaan. Dat is 6 procent meer dan een jaar eerder (1195). Er wachten vooral meer mensen op een nier, soms in combinatie met een alvleesklier. Daarnaast zien we dat meer mensen wachten op een levertransplantatie. Belangrijkste reden voor de stijging is een toename van de instroom op de wachtlijst. In 2018 en 2019 kwamen er per jaar 1515 nierpatiënten bij. Deze instroom komt deels doordat artsen patiënten met nierfalen eerder op de wachtlijst zetten. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat de gemiddelde wachttijd voor een nier is gedaald, en daarmee de kans op een

transplantatie is toegenomen. De wachtlijsten voor long, hart en alvleesklier daalden iets. In 2019 zijn bijna 250 mensen van de wachtlijst afgehaald vanwege overlijden (110) of omdat ze te ziek zijn geworden voor een transplantatie.

Weefsels

Ook het aantal weefseldonoren nam iets af. Maar door toegenomen operatiecapaciteit in de hoornvlies-transplantatiecentra steeg het aantal hoornvliestransplantaties van 1711 naar 1760. In 2019 doneerden veel meer mensen huid (+22 procent). De huid wordt bewerkt en tot gebruik opgeslagen in de weefselbank ETB-BISLIFE in Beverwijk.

*Peildatum voorlopige jaarcijfers is 6 januari 2020

Orgaandonatie moet een vrijwillige en onbetaalde daad zijn

Address of His Holiness Pope Francis to the Italian Association for The Donation of Organs, Tissues and Cells (AIDO)

Pope Francis
13 april 2019

I am pleased to welcome you all, volunteers of the Italian Association for Organ, Tissue and Cell Donation, gathered here to represent the thousands of people who have chosen to bear witness to and disseminate the values of sharing and donation, without asking for anything in return. I greet you all cordially and thank your president, Dr. Flavia Petrin, for the words with which she introduced this meeting.

The developments in transplant medicine have made it possible to donate organs after death, and in certain cases in life (as, for example, in the case of the kidney), so as to save other human lives; to conserve, recover and improve the state of health of many sick people who have no other alternative. Organ donation responds to a social need because, despite the development of many medical cures, its usefulness is never exhausted, since these are profoundly human experiences filled with love and altruism. Donation means looking to and going beyond oneself, beyond individual needs, and opening up with generosity towards a broader good. From this perspective, organ donation is not only an act of social responsibility, but also an expression of the universal fraternity that links all men and women to each other.

In this regard, the Catechism of the Catholic Church teaches that “Organ donation after death is a noble and meritorious act and is to be encouraged as a expression of generous solidarity” (2296). By virtue of the intrinsic relational dimension of the human being, each one of us realizes himself also through participation in the realization of the good of others. Every subject represents a good not only for himself, but for society as a whole; from this there derives the meaning of commitment for the achievement of the good of our neighbour.

In the Encyclical Letter *Evangelium vitae*, Saint John Paul II reminded us that, among the gestures that contribute to nurturing an authentic culture of life, “A particularly praiseworthy example ... is the donation of organs, performed in an ethically acceptable manner, with a view to offering a chance of health and even of life itself to the sick who sometimes have no other hope” (86). Therefore it is important to maintain organ donation as a freely and unpaid act. Indeed, any form of commodification of the body or any part of it is contrary to

human dignity. In donating blood or an organ of the body, it is necessary to respect the ethical and religious perspective.

As for those who do not have religious faith, the gesture towards brothers in need demands to be performed on the basis of an ideal of selfless human solidarity. Believers are called to live it as an offering to the Lord, Who identified with those who suffer as a result of disease, road accidents or accidents at work. It is good, for Jesus' disciples, to offer one's own organs, according to the terms consented by law and morality, as it is a gift made to the suffering Lord, Who said that whatever we do to a brother in need, we do also to Him (cf. Mt 25: 40).

It is therefore important to promote a culture of donation that, through information, awareness-raising and your constant and appreciated effort, promotes this offering of a part of one's own body, without risk or disproportionate consequences, in donation by the living, and of all organs after death. From our own death and from our gift, there may spring life and health for others, the sick and suffering, contributing to strengthening a culture of help, of giving, of hope and of life. Faced with threats against life, which we unfortunately witness almost daily, as in the case of abortion and euthanasia, society needs these concrete gestures of solidarity and generous love.

I encourage you to continue in your efforts to defend and promote life, through the wonderful methods of organ donation. I like to recall Jesus' words: "Give, and it will be given to you: A good measure, pressed down, shaken together and running over, will be poured into your lap" (Lk 6: 38). We shall receive our recompense from God according to the sincere and concrete love we have shown towards our neighbour.

May the Lord support your good works. For my part, I accompany you with my blessing.

Denker des vaderlands: donatie na euthanasie kan vaker dan gedacht

Weefsel- of orgaandonatie bij euthanasie ter sprake brengen is een ethisch dilemma

Medisch Contact, 27 februari 2019

Denker des vaderlands René ten Bos denkt dat orgaandonatie na euthanasie vaker mogelijk is dan nu gedacht. Hij pleit er wel voor – om andere redenen van Hendriks en van Ittersum destijds vanuit Rooms-katholiek perspectief hebben gedaan – dat de behandelend arts niet degene is die zich met de orgaandonatie bemoeit.